

ABD □ AB SERBEST TİCARET ANLAŞMASININ TÜRKİYE VE AVRASYA ÜZERİNE ETKİLERİ

Alev KILIÇ

ABD Başkanı 12 Şubatta yaptığı Birliğin Durumu konuşmasında, Avrupa Birliği (AB) ile Kapsamlı Transatlantik Ticaret ve Yatırım Ortaklığı görüşmeleri başlatma kararını açıklamıştır. ABnin esasen ABD ile bir Serbest Ticaret Anlaşması (STA) aktedilmesi yönünde arzulu olduğu ve 2011den bu yana temasların ve heyetler arası teknik görüşmelerin cereyan ettiği dikkate alındığında, ABD başkanının açıklaması bu yönde belli bir mesafe katedildiğini de ortaya koymaktadır. Nitekim konuya ilişkin daha sonra yapılan değerlendirmelerde, anlaşmanın iki yıl gibi çok kısa sayılabilecek bir sürede imzalanmasının öngörüldüğü belirtilmiştir.

Serbest ticaret anlaşmalarının genel ilke olarak karşılıklı ticareti ve buna bağlı olarak ekonomik gelişmeyi ve refahı artırdığı iktisat ilminin temel bir verisi olmakla beraber, bu serbestlikten kimin ne kadar faydalanacağını kurallarında anlaşabilmek de o ölçüde karmaşık ve zor olmaktadır. Dünya Ticaret Örgütü tarafından küresel boyutta gelişmeyi teşvik amacıyla bir anlaşma sağlamak üzere başlatılan Doha süreci 2008 yılında çıkmaza girmiş, gelişmiş ülkelerle gelişmekte olan ülkelerin çıkar çatışmaları nedeniyle akim kalmıştır.

ABD □□ arasında öngörülen anlaşma, dünya gayri safi milli hasılasının yarısını, dünya toplam ticaretinin üçte birini (karşılıklı mal ve hizmet akımı olarak toplam 700 milyar dolar) kapsayacağı cihetle, küresel bir etki yaratacak, hatta Dohada varılamayan uzlaşmanın gelişmiş ülkeleri gözetken bir adımını oluşturabilecektir. Bu anlaşmanın, ikili ticaretteki bütün gümrük vergilerinin kaldırılması ile hizmet sektörünün liberalleştirilmesini içeren bir STAnın ötesinde, tüm kuralların ve teknik standartların ahenkleştirileceği , yatırım koşullarının belirleneceği bir düzenleme de getireceği anlaşılmaktadır. Burada, ABD ile ABnin toplam yatırımlarının Asyanın toplam yatırımlarından fazla olduğunun göz önünde bulundurulması da yerinde olacaktır.

Basında, öngörülen anlaşmanın Asyanın gelişen ekonomilerine ve özellikle Çinin gelişen ekonomik gücüne karşı bir dayanışma ihtiyacından kaynaklandığı yorumlarına ve hatta ekonomik NATO tanımlamasına yer verilmiştir. Anlaşmanın standartlar getireceği kaydedilen fikri mülkiyet, çevre koruması ve istihdam kuralları gelişmekte olan ekonomiler bakımından sıkıntı yaratabilecektir. Bu yeni düzenleme düşüncesinin küresel ekonomik sorunların ele alındığı başlıca uluslararası forum olduğu ilan edilen G-20 bünyesinde değil de, 2012 yılında yapılan G-8 zirvesinde ele alınmış olması da bu kapsamda dikkat çekicidir.

Türkiye bakımından da gelişmelerin birkaç yönüyle izlenmesinde yarar bulunmaktadır. Herşeyden önce, AB ile gümrük birliği anlaşmamızdan kaynaklanan, ABnin

anlaşma ile üstleneceği yükümlülüklerin otomatik olarak tarafımıza da yansıtacağı, sağlanacak tavizler için ise ayrı bir düzenleme gerekeceği keyfiyeti bulunmaktadır. Bu bağlamda, ABDnin anlaşma alanının Kuzey Amerika Serbest Ticaret Alanını (NAFTA) ne ölçüde kapsayacağı da önem taşımaktadır. Diğer taraftan, bir Avrasya açılımı bulunan , batı ve orta asya ile ekonomik ilişkilerini geliştirmeyi hedefleyen Türkiyenin ABD ile ayrıca ikili düzenlemeye girme olanaklarının ve 2000li yılların başında gündeme gelen Vasıflı Sanayi Bölgeleri (QIZ) benzeri bir girişimin araştırılmasında yarar görülmektedir.

Yazar Hakkında :

Atıfta bulunmak için: KILIÇ, Alev. 2026. "ABD □ AB SERBEST TİCARET ANLAŞMASININ TÜRKİYE VE AVRASYA ÜZERİNE ETKİLERİ ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2013 / 25. Şubat 19. Erişim Mayıs 19, 2026. <https://avim.org.tr/public/tr/Yorum/ABD-AB-SERBEST-TICARET-ANLASMASININ-TURKIYE-VE-AVRASYA-UZERINE-ETKILERI>

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax:** +90 (312) 438 50 26

 @avimorgtr

 <https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi>

E-Posta: info@avim.org.tr

<http://avim.org.tr>

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır